

Advies Bewaartermijn toedienlijsten medicatie ActiZ, BTN, LOC, V&VN Januari 2012

Aanleiding

De IGZ heeft in het rapport 'Medicatieveiligheid voor kwetsbare groepen in de langdurige zorg en zorg thuis' (sept. 2010) de volgende aanbeveling gedaan aan de beroeps- en brancheorganisaties in de care (*sectoren VVT en VG*):

- Stel, in overleg met andere branche- en beroepsorganisaties, voor 2012 een veldnorm op over de bewaartermijn van medicatieoverzichten en medicatiedeellijsten.

De aanbeveling komt voort uit onduidelijkheid in het veld over de juiste bewaartermijn van toedienlijsten. In de Task Force medicatieveiligheid lopen de meningen uiteen wat een passende bewaartermijn zou zijn voor de toedienlijst van 1 maand tot 2 jaar. Afsproken is daarom dat iedere organisatie zelf een advies geeft aan de leden. ActiZ, BTN, LOC en V&VN delen dezelfde mening en geven daarom gezamenlijk advies over de bewaartermijn in de sectoren verpleging, verzorging en thuiszorg (VVT). De Inspectie heeft laten weten zich te kunnen vinden in dit advies en bij het toezicht in de VVT conform dit advies om te gaan met de bewaartermijn van de toedienlijsten.

Onduidelijkheid over de bewaartermijn

De vraag naar de bewaartermijn speelt met name voor de toedienlijsten en niet zozeer voor het actueel medicatieoverzicht. Een toedienlijst is een lijst die wordt gebruikt in situaties dat de cliënt het medicatiebeheer heeft overgedragen aan de zorgorganisatie. De toedienlijst is een lijst op naam van de cliënt, afgeleid van het actueel medicatieoverzicht en aangeleverd door de apotheker, waarop staat welke medicatie deze cliënt op welke datum en welke tijd moet ontvangen en waarop de zorgmedewerker aftekent als medicatie is toegediend.

De vraag naar de bewaartermijn komt op omdat de toegevoegde waarde van het bewaren van deze toedienlijsten na een bepaalde tijd verdwijnt gezien het doel van de toedienlijst. De vraag komt ook voort uit het feit dat het praktisch onwerkbaar is om in de langdurige zorg toedienlijsten jarenlang te bewaren, omdat dit letterlijk 'stapels' zijn.

Voor de bewaartermijn in de zorg is gekeken naar de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) in relatie tot de Wet geneeskundige behandelovereenkomst (Wgbo) met regels voor de bewaartermijn van het dossier.

- De Wbp geeft als algemene regel: niet langer bewaren dan voor het doel noodzakelijk.
- De Wgbo geeft als termijn voor het bewaren van gegevens in beginsel 15 jaar. De vraag is of de toedienlijst wel of niet onderdeel is van het dossier en zo ja, welke bewaartermijn dan geldt.

De IGZ heeft het standpunt gehanteerd dat de toedienlijsten deel uitmaken van het dossier en derhalve conform de Wgbo 15 jaar bewaard moeten worden. De IGZ krijgt hier veel vragen over. De IGZ heeft de aanbeveling gedaan om een veldnorm te ontwikkelen, als uitzondering op de wettelijke bepaling, om het bewaren van toedienlijsten werkbaar te houden.

Het actuele medicatieoverzicht is onderdeel van het dossier van de arts en apotheker en van het zorgdossier / zorgleefplan; er is geen discussie dat hiervoor een bewaartermijn van 15 jaar geldt. In de Richtlijn Medicatieoverdracht, die aangeeft welke medicatiegegevens moeten worden overgedragen als de cliënt van de ene naar de andere hulpverlener gaat, staat: 'Het medicatieoverzicht is de registratie per patiënt van alle geneesmiddelen (al dan niet op recept) en relevante gegevens over het gebruik daarvan in een periode van tenminste drie maanden voorafgaand aan het moment van aanmaak en gebruik van dat medicatieoverzicht of zolang als nodig is voor verantwoorde zorg.'

Advies Bewaartermijnen actueel medicatieoverzicht en toedienlijst

Gezien de onduidelijkheid, adviseren ActiZ, BTN, LOC en V&VN de VVT-zorgorganisaties de volgende lijn te volgen. Daarbij wijzen ActiZ, BTN, LOC en V&VN er op dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het beleid bij de organisatie zelf ligt.

- Het actueel medicatieoverzicht maakt onderdeel uit van het dossier van de arts en apotheker en van het zorgdossier en volgt in beginsel de wettelijke bewaartermijn van de Wgbo (15 jaar).
- De toedienlijsten zijn een afgeleide van het actuele medicatieoverzicht en hebben als doel het werk van de zorgmedewerkers te sturen en te verantwoorden. De toedienlijst is onderdeel van het zorgdossier. Voor het bepalen van het uitgangspunt voor de bewaartermijn van toedienlijsten wordt uitgegaan van:
 - o De Wbp, gericht op het beschermen van de privacy van burgers, met de regel: niet langer bewaren dan noodzakelijk.
 - o De Wgbo, op basis waarvan kan worden gesteld dat het voor de toedienlijsten in het algemeen niet nuttig / noodzakelijk is in het kader van een goede hulpverlening aan de cliënt (art. 454 lid 1) deze 15 jaar te bewaren.
 - o De Richtlijn Medicatieoverdracht, die als relevante periode voor de medicatiehistorie aangeeft een periode van tenminste drie maanden voorafgaand aan het moment van aanmaak en gebruik van dat medicatieoverzicht of zolang als nodig is voor een verantwoorde medicatiegeschiedenis.

Voor de bewaartermijn voor medicatie-toedienlijsten adviseren ActiZ, BTN, LOC en V&VN als uitgangspunt: toedienlijsten worden in beginsel bewaard *gedurende 2 jaar* vanaf de einddatum van de betreffende toedienlijst, tenzij op een bepaald moment bij een cliënt zich een relevante substantiële bijzonderheid heeft voorgedaan (bijv. ziekenhuisopname na verkeerde dosis medicatie) die, naar het oordeel van de behandelend arts, het langer bewaren van de toedienlijsten rechtvaardigt c.q. noodzakelijk maakt. Daarnaast zal iedere zorgorganisatie, beargumenteerd, beleid op maat kunnen maken, met inachtneming van het uitgangspunt van het borgen van de privacy van de cliënten en het kunnen verantwoorden van de geleverde kwaliteit van zorg.